

АНДРІЙ БАЛЕНДР,
кандидат педагогічних наук, доцент
(Україна, Хмельницький, Національна академія
Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького)
ANDRII BALENDR,
candidate of pedagogical sciences, associate professor
(Ukraine, Khmelnytskyi, National Academy of the State Border
Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi)
orcid.org/0000-0003-4610-2830

Характеристика рівнів галузевої рамки кваліфікацій для підготовки прикордонників країн Європейського Союзу в академічній освіті

Characteristics of the Sectoral Qualifications Framework Levels for the EU Member States Border Guards Training in Academic Education

У статті автором охарактеризовано рівні галузевої рамки кваліфікацій (ГРК) для підготовки прикордонників країн Європейського Союзу в академічній освіті. ГРК для прикордонної сфери в академічній освіті містить результати навчання за рівнями кваліфікації та циклами підготовки, а саме: Загальна прикордонна підготовка; Прикордонний контроль; Транскордонні розслідування та розвідка; Здійснення нагляду, управління, лідерство; Спеціалізовані сфери охорони кордону (необов'язкові), які, в свою чергу, поділено на знання, уміння та компетентності. Використання цього формату є доцільним у випадку узгодження з Національною Рамкою Кваліфікацій та іншими кваліфікаційними рамками. Автором було проведено аналіз можливості використання цього досвіду з метою його впровадження в систему професійної підготовки персоналу прикордонного відомства України.

Ключові слова: *підготовка прикордонників, галузева рамка кваліфікацій, рівні кваліфікацій, академічна освіта, країни Європейського Союзу.*

In this article the author gives characteristics for the Sectoral Qualifications Framework (SQF) levels of the European Union (EU) Member States border guards training. The main role of this framework is to act as a means of coordination for national qualifications, ensuring comparability of qualifications and curricula. This should facilitate mobility and development of exchange programmes for the officers of border guard organizations, with the goal of providing common EU approaches to the organization of border security and introduction of common border guard standards across the EU. The SQF analysed in the article is a set of defined qualifications, with all the training achievements limited by the certain sector of education. The SQF for border guards includes also the criteria for determining the number of credits and quality assurance and a comprehensive structure. The SQF for Border Guards elaborated by the EU border protection agency FRONTEX comprises 5 training cycles, such as: Generic Border Guard Training; Border Control; Cross Border Investigations and Intelligence; Supervising, Management, Leadership; Specialist Fields Border Guarding (optional), which, in their turn, are divided into knowledge, skills and competencies. It has been also analyzed the experience of the leading EU border guard organisations with the purpose of introducing it into the training system of the State Border Guard Service of Ukraine. The author indicates that the system of training of the personnel of the State Border Guard Service of Ukraine requires such an instrument for development and classification of qualifications and that presupposes further study of the border guard's training system of the EU countries.

Key words: *training of border guards, Sectoral Qualifications Framework, qualification levels, academic education, European Union countries.*

Постановка проблеми в загальному вигляді... Сьогодні в системі професійної підготовки персоналу Державної прикордонної служби України (ДПСУ) спостерігаються глибокі системні зміни в зв'язку з обраним керівництвом держави європейським вектором розвитку. На сучасному етапі розвитку професійної освіти значної ролі набувають рамки кваліфікацій, оскільки вони сприяють розвитку ступеневої системи освіти, розробленню освітніх програм у навчальних закладах. Галузева рамка кваліфікацій (ГРК) повинна стати одним з найважливіших елементів національної системи сертифікації кваліфікацій, слугувати інструментом оцінки якості освіти і визначення перспектив його більшої орієнтації на ринок праці, у тому числі міжнародний [1]. Першочерговою функцією рамок кваліфікацій у термінах Болонського процесу є зближення і гармонізація систем вищої освіти із забезпеченням порівнянності національних освітніх систем, і, як результат, академічної

мобільності студентів і викладачів [2]. З огляду на це актуальним вбачається вивчення досвіду розробки та імплементації в країнах Європейського Союзу (ЄС) галузевої рамки кваліфікацій (ГРК, SQF – Sectoral Qualifications Framework), а особливо її рівнів в системі підготовки прикордонників ЄС.

Аналіз досліджень і публікацій... Дослідженням теорії та практики професійної підготовки прикордонників займається значна кількість вітчизняних учених, серед яких: І. Блощинський [3], В. Мірошніченко [4], Л. Романишина [5]. Окремі аспекти професійної підготовки фахівців з охорони кордонів зарубіжних країн розглядають Н. Ринденко, Т. Тронь. Питання розробки та впровадження національних та галузевих рамок кваліфікацій вивчають В. Захарченко, В. Луговий, С. Прийма, Ж. Таланова та ін.

Формулювання цілей статті... Метою статті є висвітлення характеристики рівнів галузевої рамки кваліфікацій у системі підготовки прикордонників країн ЄС в академічній освіті та вивчення питання впровадження цього досвіду в ДПСУ.

Виклад основного матеріалу... У ГРК для підготовки прикордонників країн ЄС за основу було прийнято європейський рамковий підхід щодо поділу кваліфікаційних рівнів. Це допоможе уніфікувати та налагодити взаємозв'язок між рівнями кваліфікації країн ЄС для відповідності вимогам Європейської рамки кваліфікацій (ЄРК) з метою забезпечення мобільності фахівців у сфері охорони кордонів, ліцензування рівня кваліфікації прикордонників, який вони можуть отримати як під час формального так і неформального навчання, мотивування сучасних прикордонників до безперервної професійної освіти в галузі охорони кордону. Дана ГРК була розроблена за ініціативою Агенції FRONTEx і складається з окремих документів: ГРК, представлена в двох різних форматах за професійними та освітніми (академічними) ознаками; профілі компетентностей; таблиці відповідностей; довідник з інтеграції фундаментальних прав у підготовку прикордонників.

В рамках цієї статті ми розглянемо саме академічний варіант ГРК для підготовки прикордонників країн ЄС. Він був розроблений у форматі схожому на ЄРК, головною метою якого є узгодження відповідності результатів навчання та їх «окремих» атрибутів, так як навчання не повинно звужуватись до вузької професійної галузі, натомість має застосовуватись у різних контекстах [6]. З метою забезпечення відповідності рівнів кваліфікацій ГРК має бути за структурою максимально наближена до ЄРК. Розбіжності, тим не менш, матимуть місце через відмінності притаманні національним системам кваліфікацій. Отже, ГРК в академічному форматі має вигляд блоків таблиці, поділеної за кваліфікаційними рівнями, де рядки – це цикли підготовки прикордонників (сфери професійної діяльності), а стовпці – дескриптори результатів навчання, об'єднані у «знання», «уміння», «компетентності» (табл.1).

Таблиця 1

Структура Галузевої рамки кваліфікацій для прикордонної сфери за рівнями академічної освіти

Концепція «професійного навчання», як зазначено в Болонському та Копенгагенському

РІВЕНЬ 5 - 7		
Результати навчання		
ЗНАННЯ	УМІННЯ	КОМПЕТЕНТНОСТІ
ЦИКЛИ ПІДГОТОВКИ ПРИКОРДОННИКІВ (СФЕРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)		
ЗАГАЛЬНА ПРИКОРДОННА ПІДГОТОВКА		
ПРИКОРДОННИЙ КОНТРОЛЬ		
ТРАНСКОРДОННІ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА РОЗВІДКА		
ЗДІЙСНЕННЯ НАГЛЯДУ, УПРАВЛІННЯ, ЛІДЕРСТВО		
СПЕЦІАЛІЗОВАНІ СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ КОРДОНУ (НЕОБОВ'ЯЗКОВІ)		

процесах, вказує на те, що ті, кого навчають отримують знання, уміння, компетентності для їх застосування у професійній сфері [7; 8]. В контексті ЄРК та ГРК, знання описуються як теоретичні або фактичні. За визначенням вказаним в ЄРК, знання – це «... результат засвоєння інформації через навчання, сукупність фактів, принципів, теорій та практик, які стосуються визначеної професійної або освітньої сфери» [9].

Уміння є здатністю застосовувати знання і використовувати накопичений досвід з метою виконання завдань та вирішення проблем. В ЄРК та ГРК уміння описуються як когнітивні (використання логічного, інтуїтивного та креативного мислення) та практичні (функціональні можливості, використання різних методів, матеріалів, інструментів, засобів). Компетентність – це доведена здатність використовувати знання, уміння та особисті, соціальні та методологічні здатності

у професійних або навчальних ситуаціях та для професійного або особистого розвитку. В контексті ЄРК та ГРК, компетентність визначається як відповідальність та автономність [6].

Академічна ГРК відображає результати навчання ГРК у вигляді знань, умінь та компетентностей для кожного рівня вказаного в ЄРК. Ці таблиці містять ідентичні з оригінальним ГРК результати навчання. Використання цього формату є доцільним у випадку узгодження з Національною Рамкою Кваліфікацій та іншими кваліфікаційними рамками. ГРК для прикордонної сфери в академічній освіті містить результати навчання за рівнями кваліфікації (з 5 по 7) та циклами підготовки, а саме: Загальна прикордонна підготовка; Прикордонний контроль; Транскордонні розслідування та розвідка; Здійснення нагляду, управління, лідерство; Спеціалізовані сфери охорони кордону (необов'язкові), які, в свою чергу, поділено на знання, уміння та компетентності.

На **п'ятому кваліфікаційному рівні** прикордонники відповідно до циклу підготовки «Загальна прикордонна підготовка» повинні *знати як*: описати визначене коло національних, європейських та міжнародних законів, принципів, правил та процедур, які стосуються прикордонної сфери діяльності; описати культурний та соціо-економічний контекст охорони кордону; *уміти*: застосовувати широкий спектр національних, європейських та міжнародних законів, правил та процедур, які стосуються окремих видів прикордонної діяльності; застосовувати положення визначених угод, процедур партнерства та співпраці щодо оперативних обов'язків; демонструвати ефективні навички та способи комунікації і застосовувати їх чітко, логічно пов'язано, досконально та зрозуміло, як у письмовій так і в усній формі в певному прикордонному контексті; збирати, зберігати та поширювати точну та відповідну інформацію/дані, поважаючи необхідні стандарти сенситивності та конфіденційності, і використовувати широкий спектр інформації і каналів комунікації, системи і технології; оволодіти такими *компетентностями*: поважати фундаментальні права усіх осіб в контексті будь-якої прикордонної діяльності; сприяти поширенню визначених етичних та професійних стандартів.

Цикл підготовки «Прикордонний контроль» не передбачає отримання знань, проте прикордонники повинні *вміти*: вибірково застосовувати тактику та способи охорони кордону і проактивно вивчати ділянку кордону та збирати інформацію, максимально посилюючи практику запобігання та виявлення випадків незаконного перетину кордону, транскордонної злочинності та невідповідностей; ефективно використовувати широкий спектр обладнання та технічних засобів прикордонного контролю й оцінювати результати; вибірково визначати, поширювати та відповідним чином реагувати на інформацію стосовно потенційних ризиків і загроз, застосовуючи широке коло методів і тактичних способів дій; застосовувати визначений спектр умінь для забезпечення безпеки осіб і майна із дотриманням фундаментальних прав; оволодіти компетентностями: визначати складові якісного виконання службових обов'язків і вибірково застосовувати їх під час проведення прикордонного контролю з метою сприяння законному руху через кордон; перевіряти і встановлювати придатність допуску та проживання осіб на території ЄС та перетину кордонів за незвичайних обставин; планувати та здійснювати нагляд за типовою діяльністю підрозділу прикордонного контролю; визнавати та оцінювати потенційні значні, виключні та критичні випадки, ініціювати та здійснювати нагляд за виконанням відповідних дій, вживаючи необхідних засобів для забезпечення безпеки осіб і майна.

Цикл підготовки «Транскордонні розслідування та розвідка» містить такі *уміння*, як от: оцінювати можливі порушення та застосовувати юридичні та слідчі процедури незалежно та у співпраці з іншими відповідними органами; а також – *компетентності*: визначати і визнавати потенційну інформацію як розвідувальну, вибирати та поширювати інформацію відповідним чином.

Цикл підготовки «Здійснення нагляду, управління, лідерство» включає *знання*: визначати бюджетні та ресурсні результати оперативних рішень; *уміння*: застосовувати основні концепції та інструменти розробки та оцінювання планів; здійснювати нагляд за передбачуваними, типовими діями та робити рекомендації для підвищення ефективності діяльності; та *компетентності*: ефективно працювати з окремими особами і групами, здійснюючи перевірку ефективності та забезпечуючи конструктивний зворотній зв'язок.

Цикл підготовки «Спеціалізовані сфери діяльності в галузі охорони кордону», який є необов'язковим для застосування, містить такі *уміння*: застосовувати спеціальні знання та вміння в прикордонній сфері, які потребують спеціальних професійних компетентностей.

У розділі **шостого рівня** кваліфікації ГРК для підготовки прикордонників країн ЄС, у циклі підготовки «Загальна прикордонна підготовка», вказано, що прикордонники повинні *знати як*: надавати визначення і пояснювати широке коло національного, європейського та міжнародного законодавства, яке стосується прикордонної сфери діяльності і брати до уваги наслідки його впровадження в національному контексті; критично оцінювати національні і глобальні тенденції, які впливають на безпеку кордону; *уміти*: оцінювати оперативну діяльність в контексті організації

співпраці, забезпечуючи оперативну імплементацію угод, партнерства та процедур організації співпраці; демонструвати розвинуті комунікативні навички, включаючи ведення переговорів, вирішення конфліктних ситуацій, а також забезпечення використання ефективних комунікативних стратегій у широкому контексті діяльності з охорони кордону; оволодіти такими *компетентностями*: забезпечувати захист і повагу щодо дотримання фундаментальних прав усіх осіб; критично оцінювати системи управління інформацією/даними і забезпечувати дотримання вимог з захисту даних; ініціювати визначення, оцінку і виконання вимог щодо особистого і професійного розвитку для себе та інших, із застосуванням різних навчальних контекстів; забезпечувати дотримання професійних та етичних стандартів в усіх аспектах діяльності з охорони кордону; проявляти відповідний рівень автономності у застосуванні широкого кола юридичних та процедурних рамкових документів.

Цикл підготовки «Прикордонний контроль» не передбачає отримання знань, проте прикордонники повинні *вміти*: вибирати, координувати та критично оцінювати діяльність з охорони кордону; критично оцінювати тактику і впровадження оперативних процедур прикордонних перевірок; розрізняти системи та технології прикордонного контролю, порівнювати їх відповідність, здійснювати нагляд та оцінювати оперативне застосування та результати; застосовувати засоби та прийоми управління ризиками стосовно безпеки кордону. Також прикордонники мають бути достатньо *компетентними*, щоб: сприяти транскордонному руху урівноважуючи право на вільне пересування з відповідальністю за попередження та виявлення транскордонних порушень/невідповідностей; здійснювати управління процедурами перетину кордону та приймати рішення у складних ситуаціях під час проведення прикордонних перевірок; планувати, організувати та застосовувати ресурси прикордонного контролю та критично оцінювати ефективність і оцінювати результати; координувати дії у випадку значних, виключних і критичних ситуацій у співпраці або взаємодії з іншими партнерами або відомствами; проводити оцінювання індивідуальних і тактичних дій стосовно загроз безпеці осіб або майна відповідно до фундаментальних прав та відповідних нормативних актів.

У циклі підготовки «Транскордонні розслідування та розвідка» зазначено, що прикордонники повинні *вміти*: розслідувати складні справи та сприяти проведенню розслідувань у співпраці з відповідними органами; проводити аналіз та розвивати слідчі процедури; а також компетентності: розрізняти рівні та якісні характеристики інформації, оцінювати та поширювати в рамках процесу управління ризиками.

Цикл підготовки «Здійснення нагляду, управління, лідерство» містить такі *знання*: визначати бюджетні та ресурсні результати оперативних рішень; *уміння*: аналізувати ефективність окремих осіб і груп, забезпечуючи конструктивний зворотній зв'язок для посилення тимблдингу через застосування лідерських навичок; планувати та оцінювати використання ресурсів для досягнення оперативних цілей; застосовувати визначений спектр концепцій та інструментів розробки та оцінювання планів; та *компетентності*: застосовувати концепції і теорії з метою мотивування та керування ефективністю окремих осіб і груп.

У циклі підготовки «Спеціалізовані сфери діяльності в галузі охорони кордону (необов'язкові)» вказані такі *компетентності*: застосовувати та вміти пояснювати поглиблені знання та професійні навички, відповідаючи за прийняття всіх рішень, що стосуються прикордонної сфери.

Сьомий кваліфікаційний рівень ГРК у циклі підготовки «Загальна прикордонна підготовка» передбачає отримання прикордонниками таких *знань*: критично оцінювати національну, європейську та міжнародну політику і стратегії у сфері безпеки кордону у ширшому контексті і як вони співвідносяться з іншими відомствами та партнерами; критично оцінювати існуючі юридичні та процедурні рамкові документи, що стосуються безпеки кордону; *умінь*: займатись розробкою, переглядом і оцінкою національних, європейських та міжнародних договорів, партнерств та процедур співпраці, а також розширювати мережу співпраці; демонструвати розвинуті навички формального та неформального спілкування у контексті різних професій і культур; забезпечувати відображення у стратегічних планах національних та глобальних тенденцій, що впливають на безпеку кордону; *компетентностей*: інтегрувати фундаментальні права в усі аспекти організаційної діяльності на стратегічному рівні; проводити само-оцінювання та постійно розвиватись у професійному плані, а також сприяти поширенню в організації можливостей для навчання; аналізувати імплементацію професійних і етичних стандартів в усі види прикордонної діяльності на стратегічному рівні; забезпечувати сумісність з іншими національними, європейськими та міжнародними інформаційними системами при цьому підтримуючи відповідний рівень захисту даних.

Цикл підготовки «Прикордонний контроль» передбачає отримання таких *знань*: критично оцінювати національну політику у сфері безпеки кордону, стратегій та процедур з питань безпеки в контексті національних, європейських та міжнародних безпекових стратегій; *умінь*: аналізувати й

оцінювати використання технологій та систем в юридичному і бюджетному контекстах, беручи до уваги новітні технології та системи; розвивати, впроваджувати й критично оцінювати стратегії прикордонного контролю; розвивати та впроваджувати нові практики виконання службових обов'язків у відповідності зі стратегіями прикордонного контролю; розвивати та аналізувати оперативні стратегії та плани щодо великомасштабних надзвичайних ситуацій, критичних і виняткових випадків; компетентностей: сприяти транскордонному руху в межах наявних людських та технічних ресурсів у відповідності до національного, європейського та міжнародного законодавства; створювати та піддавати критичному аналізу стратегії управління організаційними ризиками та загрозами.

У циклі підготовки «Транскордонні розслідування та розвідка» зазначено, що прикордонники повинні *знати* як: критично оцінювати складні транскордонні розслідування; критично оцінювати стратегії проведення розслідувань в контексті міжнародних практик; *уміння*: визначати стратегічний вплив транскордонної розвідки; та *компетентності*: розрізняти рівні та якісні характеристики інформації, оцінювати та поширювати в рамках процесу управління ризиками.

Цикл підготовки «Здійснення нагляду, управління, лідерство» включає *знання*: критично оцінювати ефективність систем управління; критично оцінювати теорію та практику міжнародної та міжвідомчої співпраці та взаємодії; *уміння*: застосовувати широке коло концепцій та засобів для розробки, імплементації та аналізу стратегій; застосовувати концепції та засоби для оцінювання організаційної ефективності та управління якістю і змінами; використовувати відповідні засоби та прийоми для стратегічного управління ресурсами, урівноважуючи організаційні цілі з очікуванням замовників; та *компетентності*: забезпечувати ефективні стандарти особистого та організаційного лідерства та управління.

Цикл підготовки «Спеціалізовані сфери діяльності в галузі охорони кордону», який є не обов'язковим для застосування, містить такі *уміння*: застосовувати спеціальні складні технічні/професійні навички ґрунтуючись на обширному критичному аналізі відповідної літератури та досліджень з метою формулювання рекомендацій на основі доказів.

Висновки... Нині об'єктивною постає потреба в гармонізації системи підготовки фахівців з охорони кордонів різних країн, для можливості їх спільної професійної діяльності на кордоні. У зв'язку з цим, охарактеризовано рівні галузевої рамки кваліфікацій для підготовки прикордонників країн ЄС в академічній освіті, що дозволяє розглядати результати навчання ГРК у форматі наближеному до ЄРК, вони для цього згруповані відповідно за знаннями, уміннями й компетентностями та за рівнями кваліфікації. Даний формат ГРК призначений для роботи з узгодження результатів навчання з НРК та іншими рамками.

Перспективами подальших наукових розвідок вважаємо дослідження та узагальнення досвіду розробки профілів компетентностей прикордонників країн ЄС, з метою їх подальшого впровадження в систему підготовки персоналу ДПСУ.

Список використаних джерел і літератури/References:

1. Годин В. В. Проект рамки квалификации направления подготовки «Информационный менеджмент» / В. В. Годин, Е. А. Митрофанова, Е. В. Васильева // Теоретический и научно-методический журнал. – М. : Издательский дом ГУУ, 2014. – № 19. – С. 50–56. / Godin V. V. Proekt ramki kvalifikacii napravleniya podgotovki «Informacionnyj menedzhment» (*Project of the qualification framework of the specialty «Information management»*), Teoreticheskij i nauchno-metodicheskij zhurnal, 2014, pp. 50–56. [in Russian].
2. Veiga A. Researching the Bologna Process through the Lens of the Policy Cycle, in European and Latin American Higher Education Between Mirrors, Springer Sense Publishers, 2014, 91-108. [in English].
3. Блощинський І. Критерії та показники компонентів професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників під час фахової підготовки з використанням технологій дистанційного навчання / Ігор Блощинський // Молодь і ринок : щомісячн. наук.-пед. журн. – Дрогобич, 2015. – № 7 (126). – С. 77–82. / Bloshchynskiy I. Kriterii ta pokaznyky komponentiv profesiinoi kompetentnosti maibutnih ofitseriv-prykordonnykiv pid chas fakhovoi pidgotovky z vykorystanniam tekhnologii dystantsiinogo navchannia (*Kriteria and indicators of the components of professional competence of the future border guard officers during training in specialty using distance learning technologies*), Molod i rynok, Drogobych, 2015, Issue 7, pp. 77–82. [in Ukrainian].
4. Мірошніченко В. І. Система патріотичного виховання майбутніх офіцерів-прикордонників : [моногр.] / В. І. Мірошніченко. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2012. – 376 с. / Miroshnichenko V. I. Systema patriotynhogo vyhovannia maibutnih ofitseriv-prykordonnykiv (*System of patriotic upbringing of future border guard officers*), Khmelnytskyi, Vydavnytstvo NADPSU, 2012, pp. 376. [in Ukrainian].
5. Романишина Л. М. Система поетапного контролю навчальної діяльності студентів педагогічних університетів за модульно-рейтинговою технологією навчання з дисциплін природничого циклу : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Людмила Михайлівна Романишина. – К., 1997. – 417 с. / Romanyshyna L. M. Systema poetapnogo kontroliu navchalnoi dialnosti studentiv pedagogichnyh universytetiv za modulno-reytingovoiu tekhnologiei navchannia z dystsyplin pryrodnychogo tsyклу (*System of stage-by-stage control of the educational activity of pedagogical universities students by module and rating technology of the nature studies cycle*), Kyiv, 1997, 417 p. [in Ukrainian].

6. Sectoral Qualifications Framework for Border Guarding (volume 2), FRONTEX, Warsaw, Rondo ONZ 1, 2013. 173 p. [in English].

7. Ministerial Conference Bologna 1999 – European Higher Education [Electronic resource]. – mode of access : <https://www.ehea.info/cid100210/ministerial-conference-bologna-1999.html>. [in English].

8. Declaration of the European Ministers of Vocational Education and Training, and the European Commission [Electronic resource]. – mode of access : http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/policy/vocational-policy/doc/copenhagen-declaration_en.pdf. [in English]

9. The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF) [Electronic resource]. – mode of access: http://www.ecompetences.eu/site/objects/download/4550_EQFbroch2008en.pdf. [in English].

Дата надходження статті: «17» лютого 2017 р.

Стаття прийнята до друку: «24» березня 2017 р.

Рецензенти:

Блощинський І. – доктор педагогічних наук, доцент

Зданевич Л. – доктор педагогічних наук, професор

Андрій Балендр – доцент кафедри англійської мови Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, кандидат педагогічних наук, доцент, e-mail: drbalen@i.ua

Andrii Balendr – assistant professor of the English Language Department of National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi, candidate of pedagogical sciences, associate professor, e-mail: drbalen@i.ua

Цитуйте цю статтю як:

Балендр А. Характеристика рівнів галузевої рамки кваліфікацій для підготовки прикордонників країн Європейського Союзу / Андрій Балендр // Педагогічний дискурс. – 2017. – Вип. 22. – С. 9–14.

Cite this article as:

Balendr A. Characteristics of the Sectoral Qualifications Framework Levels for the EU Member States Border Guards Training in Academic Education, *Pedagogical Discourse*, 2017, Issue 22, pp. 9–14.

УДК 371.134/.373.3.014.1(437.1/2)

КАТЕРИНА БІНИЦЬКА,

кандидат педагогічних наук, доцент

(Україна, Хмельницький, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія)

KATERYNA BINYTSKA,

candidate of pedagogical sciences, associate professor

(Ukraine, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy)

orcid.org/0000-0002-2111-5275

**Професійна підготовка майбутніх учителів початкової освіти у Чеській Республіці:
нормативно-правові засади (1989–2005 рр.)**

**Professional Training of the Future Primary School Teachers in the Czech Republic:
Regulatory Bases (1989–2005)**

У статті здійснено аналіз нормативно-правових засад професійної підготовки майбутніх учителів початкової освіти у Чеській Республіці. Нагальність цього питання пов'язана і з ефективною імплементацією оновленої законодавчо-нормативної бази освітнього простору України відповідно до загальноєвропейських стандартів. У статті висвітлено наукові пошуки вітчизняних та зарубіжних компаративістів щодо професійної підготовки майбутніх учителів початкової освіти у Чеській Республіці. Зазначено, що процесі реформування сфери освіти Чеська Республіка використовувала досвід інших європейських країн та рекомендації міжнародних організацій. Акцентовано увагу на те, що першим офіційним документом, в якому було визначено курс на реформування, став Закон «Про якість і звітність в галузі освіти», підготовлений Міністерством освіти в 1994 р., який став основою прийнятої в 2001 р. Національної програми розвитку освіти в Чеській Республіці (так звана Білої книги), яка поштовх для майбутніх реформ в цій галузі. Зазначено, що у Чехії починаючи з 2001 р. в національній програмі розвитку галузі освіти розглядають висококваліфікованого вчителя як головний фактор розвитку системи освіти.

Зазначено, що правові засади приєднання освітньої системи Чехії до Болонського процесу були закріплені в новому Законі «Про освіту» (2004 р.).